



WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 29 sierpnia 2023 r.

Znak: ZPS-3.431.8.2.2022.DW

Pani
Bożena Małecka
Kierownik
Domu Pomocy Społecznej
w Dębcach
Prezes
Stowarzyszenia „Pod Dębami”
w Dębcach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 9 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 10-14 października 2022 r. kontrolę kompleksową w Domu Pomocy Społecznej w Dębcach, przeznaczonym dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Kontrolą objęto zagadnienia wynikające z art. 55 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734), w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

Wyniki kontroli przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń 20 lutego 2023 r. W związku z powyższym przedstawiam wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.¹

Dom Pomocy Społecznej w Dębcach przeznaczony jest dla 81 osób przewlekle somatycznie chorych. Podmiotem prowadzącym Dom jest Stowarzyszenie „Pod Dębami” w Dębcach, które posiada zezwolenie Wojewody Zachodniopomorskiego na prowadzenie domu pomocy społecznej wydane na czas nieokreślony, na podstawie decyzji z dnia 7 września 2010 r., nr PS.1.0931-12/10-3[LS]. Prowadzenie jednostki realizowane jest przez ww. Stowarzyszenie na podstawie zlecenia realizacji zadania publicznego przez Starostę Gryfińskiego.

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

Dom Pomocy Społecznej w Dębcach funkcjonuje w dwóch budynkach: Pawilon nr 1 – budynek dwukondygnacyjny wyposażony w windę oraz Pawilon nr 2 – budynek jednokondygnacyjny. Teren Domu jest ogrodzony i zagospodarowany.

Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej *dom uznaje się za spełniający warunki, jeżeli budynek jest wyposażony w system przyzywowo-alarmowy i system alarmu przeciwpożarowego*. Podczas kontroli ustalono, że budynek wyposażony został w system przyzywowo-alarmowy i system alarmu przeciwpożarowego.

W myśl § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej w Domu znajdują się pokoje mieszkalne jednoosobowe i wieloosobowe. W trakcie kontroli ustalono, że placówka zapewnia zgodne ze standardem warunki mieszkaniowe, w tym właściwą strukturę pokoi mieszkalnych oraz określone normy powierzchni przypadające na jednego mieszkańca. Dom zapewnia również właściwą liczbę pomieszczeń sanitarnych, wymaganą na podstawie § 6 ust. 1 pkt 4 lit. a rozporządzenia oraz strukturę pomieszczeń ogólnodostępnych określoną w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. b-k rozporządzenia. Podczas oględzin jednostki nie wniesiono uwag do stanu utrzymania czystości w pokojach mieszkalnych, pomieszczeniach sanitarnych i ogólnodostępnych.

Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej pokój czteroosobowy może być przeznaczony wyłącznie dla osób leżących. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że w 3 pokojach czteroosobowych nie przebywały wyłącznie osoby leżące, co jest niezgodne ze standardem określonym w rozporządzeniu. Przyczyną powstania wskazanej nieprawidłowości były względy organizacyjne. Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą niezapewnieniem przez Dom odpowiednich warunków lokalowych.

Kontrolowana jednostka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające określone w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej.

Ustalono, że Dom wyposażony jest w kuchnię i zapewnia mieszkańcom całodzienne wyżywienie, w tym: śniadanie, obiad i kolację. Dla każdego z posiłków czas ich wydawania wynosi 2 godziny. Dom oferuje również dodatkowy posiłek - II śniadanie, posiłki dietetyczne dla osób tego wymagających oraz całodobowy dostęp do produktów żywnościowych. Mieszkańcy mają możliwość wyboru miejsca spożywania posiłków, a tym którzy wymagają karmienia zapewniona jest niezbędna pomoc w tym zakresie.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wszyscy mieszkańcy posiadali własne dochody, które po dokonaniu opłat za pobyt w Domu, umożliwiały im zakup odzieży i obuwia. Dodatkowo Dom corocznie zakupuje niezbędną odzież dla wymagających wyposażenia mieszkańców. Placówka zapewnia podstawowe środki czystości i higieniczne. Pracownicy udzielają osobom wymagającym wsparcia pomocy w czynnościach życiowych i utrzymaniu higieny osobistej, pielęgnacji oraz załatwianiu spraw osobistych. Na rzecz mieszkańców świadczona jest również praca socjalna.

Kontrola wykazała, że Dom umożliwia zaspokajanie potrzeb kulturalnych, zapewnia możliwość udziału w terapii zajęciowej, dostęp do książek i prasy, a także przepisów prawa. Placówka stwarza warunki do rozwoju samorządności, umożliwia również składanie skarg i wniosków oraz regularny kontakt z kierownikiem jednostki. Mieszkańcy objęci są usługą kąpielniczą, w ramach której zaspokajane są ich potrzeby religijne. Pogrzeby w okresie objętym kontrolą odbywały się zgodnie z wyznaniem zmarłego. Jednostka umożliwia mieszkańcom przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych.

W trakcie kontroli zapoznano się z *Zestawieniem obrotów i sald* za okres objęty kontrolą losowo wybranych mieszkańców oraz z dokumentacją księgową potwierdzającą wypłaty z depozytów lub dokonanie zakupów na rzecz mieszkańca. Stwierdzono, że ze środków finansowych ubezwłasnowolnionego mieszkańca dokonano zakupów mebli oraz wyposażenia (telewizor i lodówka). Zakupów dokonano na podstawie zapotrzebowania sporządzonego przez opiekuna prawnego, będącego pracownikiem Domu oraz jednocześnie pracownikiem pierwszego kontaktu dla tego mieszkańca. Poświadczenia na dokumentach księgowych dokonał ten pracownik. Jednocześnie pomiędzy wskazanym mieszkańcem, a Stowarzyszeniem „Pod Dębami” w Dębach zostały zawarte *Umowy darowizny rzeczowej* przenoszące własność zakupionego mienia na Stowarzyszenie „Pod Dębami” z przeznaczeniem na doposażenie Domu Pomocy Społecznej w Dębach jako cel społeczno-użyteczny (odrębnie dla każdego zakupu). Umowy w imieniu mieszkańca podpisane zostały przez jego opiekuna prawnego, będącego pracownikiem DPS. Z przedstawionych podczas kontroli wyjaśnień wynika, że praktyka przekazywania w formie darowizny na DPS wyposażenia/sprzętu zakupionego przez mieszkańca z jego środków finansowych wynikała z konieczności ujęcia w ewidencji wyposażenia i środków trwałych.

Ustalenia kontroli w przedmiotowej sprawie przekazane zostały bezpośrednio do Sądu Rejonowego w Gryfinie III Wydział Rodzinny i Nieletnich, który sprawuje nadzór nad działaniami opiekuna prawnego, w tym również działaniami dotyczącymi zarządzania przez niego majątkiem osoby ubezwłasnowolnionej. Pismem z dnia 28 kwietnia 2023 r., sygn. akt III Op 11/11 Sąd Rejonowy w Gryfinie wskazał, że opiekun prawny w okresie trwania pieczy nie zwracał się do Sądu z wnioskiem o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego całkowicie mieszkańca, a tym samym Sąd nie wyraził zgody na zakup mebli i wyposażenia z funduszy należących do ubezwłasnowolnionego mieszkańca oraz na zawarcie przez opiekuna prawnego w imieniu ubezwłasnowolnionego mieszkańca umowy darowizny rzeczowej. Aktualnie Sąd Rejonowy w Gryfinie prowadzi czynności wyjaśniające w opisanej sprawie. Wyjaśniam, że do kompetencji wojewody nie należy nadzór nad działaniami opiekuna prawnego. Niemniej jednak nie można pominąć kwestii stwierdzonych nieprawidłowości w dysponowaniu środkami finansowymi należącymi do ubezwłasnowolnionego mieszkańca Domu. Wobec powyższego wydane w tym zakresie zalecenie pokontrolne nie może dotyczyć wprost działań podejmowanych przez opiekuna prawnego, natomiast może zostać wydane w oparciu o § 5 ust. 1 pkt 3 lit. h rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, który zobowiązuje Dom do zapewnienia mieszkańcom bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej w placówce powołany został Zespół Terapeutyczno-Opiekuńczy. Analiza dokumentacji wykazała, że każdy z mieszkańców posiada pracownika pierwszego kontaktu, a Dom funkcjonuje w oparciu o Indywidualne Plany Wsparcia Mieszkańców, sporządzane w terminie określonym przepisami prawa. Na podstawie skontrolowanych akt mieszkańców stwierdzono, że dokumentacja zawierała ocenę sytuacji osoby w miejscu zamieszkania, dokonywaną przed przyjęciem mieszkańca do Domu, zgodnie z § 11 ww. rozporządzenia.

Ponadto ustalono, że placówka umożliwia wszystkim mieszkańcom dostęp do świadczeń zdrowotnych. Dom zapewnia również wsparcie psychologiczne.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, wskaźnik zatrudnienia pracowników w zespole terapeutyczno-opiekuńczym,

zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w domu dla osób przewlekle somatycznie chorych wynosi nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca.

Podczas kontroli ustalono, że wskaźnik zatrudnienia pracowników Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 0,44, co nie jest zgodne z przepisami ww. rozporządzenia.

Przyczyną powstania opisanej nieprawidłowości był brak osób na rynku pracy chętnych do podjęcia zatrudnienia w domu pomocy społecznej. Stwierdzona nieprawidłowość mogła mieć wpływ na jakość świadczonych usług na rzecz mieszkańca np. poprzez zbyt duże obciążenie zadaniami pracowników ZTO.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego co najmniej raz na dwa lata powinni uczestniczyć w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami, w tym w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej, o ile występują problemy z komunikacją werbalną wśród mieszkańców.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą przeprowadzono szkolenie „Indywidualny Plan Wsparcia Mieszkańca DPS” (25 kwietnia 2022 r.). Na dzień 17 października 2022 r. zaplanowane zostało szkolenie „Prawa mieszkańca i kierunki prowadzonej terapii, a także metody pracy z mieszkańcem, w tym w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej”. Wskazać jednak należy, że poprzednie szkolenie z zakresu praw mieszkańca Domu oraz kierunków prowadzonej terapii przeprowadzone zostało 4 lata wcześniej tj. w dniu 24 września 2018 r., co jest niezgodne z § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Przyczyną powstania wskazanej nieprawidłowości było przeoczenie. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała jednak wpływu na jakość świadczonych usług.

Podczas kontroli stanu zatrudnienia stwierdzono, że pracę socjalną na rzecz mieszkańców Domu świadczyło 2 starszych specjalistów pracy socjalnej w łącznym wymiarze 1,4 etatu. Wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych, wyliczony na podstawie § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, w przypadku Domu Pomocy Społecznej w Dębcach wynosi 1,62 etatu. Wskazać zatem należy, że aktualny wskaźnik zatrudnienia - 1,4 etatu, nie jest zgodny z przepisami ww. rozporządzenia.

Podczas kontroli ustalono, że przyczyną opisanej nieprawidłowości było niewłaściwe przeliczanie wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych. Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą niespełnieniem przez Dom odpowiedniego standardu w zakresie zatrudniania pracowników socjalnych.

Kierownikiem Domu Pomocy Społecznej w Dębcach jest Pani Bożena Małecka, która zarządza Domem w imieniu Stowarzyszenia w ramach zarządu zwykłego.

W związku z ustaleniami kontroli, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam

jako zalecenie zwykłe:

- 1) stosować § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, w zakresie umieszczania mieszkańców w pokojach czteroosobowych,

jako zalecenia znaczące:

- 1) zapewnić mieszkańcom bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 lit h rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- 2) zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- 3) zapewnić pracownikom Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego możliwość uczestniczenia w organizowanych przez dyrektora Domu szkoleniach zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- 4) zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

.....

- właściwy podpis na oryginale -

Do wiadomości:
Pan Wojciech Konarski
Starosta Gryfiński